

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Åkanden

Furesø kommune

2023

Hvem er vi?

Præsentation af Børnehuset Åkanden

Børnehuset Åkanden er en institution i Furesø kommune. Vi er stolte over at være en mindre institution med plads til 26 vuggestuebørn og 44 børnehavebørn, således, at alle børn kender de faste voksne omkring dem og hver dag møder et kendt ansigt ved aflevering. Vi lægger stor vægt på, at alle børn oplever, at de voksne er nærværende og omsorgsfulde i samværet med dem.

Kendetegnede for Åkanden er 3 grundlæggende værdier, nemlig anerkendelse, læring og børnefællesskaber. Dette stemmer overens med Furesøs overordnede vision om at "alle børn skal trives, udvikle sig og lære ud fra deres individuelle forudsætninger og som en del af det sociale fællesskab". Vi arbejder bevidst med at skabe gode og genkendelige rammer for alle børn gennem dagen. Samtidig arbejder vi i løbet af året med forskellige temaer f.eks. spireprojekt, miljø og affald. I disse tema perioder får børnene mulighed for at dele ud af egne erfaringer, samt opdage nyt. Børnene bearbejder temaet gennem f.eks. fysisk aktivitet, kreative frembringelser og historiefortællinger.

Åkanden har nok ikke de største lokaler og legepladser, men vi arbejder fokuseret på at få det bedste ud af den plads vi har. Udelivet er højt prioriteret og børnehavebørnene går i skoven hver uge i forskellige gruppe konstellationer, mens vuggestuebørnene kommer af sted til de omkringliggende områder i det omfang det er muligt. I skoven er der højt til loftet, børnene kan boltre sig men også fordybe sig. De lærer at være på tur, opdager hvad skoven byder på og mærker at årstiderne skifter. Samtidig benytter vi nærmiljøet aktivt, går på biblioteket, bruger Hareskov hallen, når det er muligt, besøger Hareskov FFO og samarbejder med Hareskov Kirke til jul og ved andre lejligheder, f.eks. har de store vuggestuebørn gået til rytmik i kirken.

Vuggestueafdelingen består af to stuer med 13 børn på hver stue i alderen 0-3 år. Vi arbejder med at skabe en rolig overgang til børnehaven, hvor børnene besøger børnehavestuerne flere gange inden børnehavestart. Børnehaveafdelingen består af to stuer med 22 børn på hver stue i alderen 3-6 år. Vores åbningstid er 07.00-17.00 (fredag 16.00). Der åbnes på en stue i både vuggestuen og i børnehaven. I tidsrummet mellem 07.00 - 08.00 er børnene samlet på en stue i hver afdeling, herefter fordeler de sig ud på de andre stuer. Personalet i Åkanden består af en dagtilbudsleder, 8 pædagoger, 1 pædagogisk assistent, 4-5 medhjælpere og i perioder en pædagogstuderende, samt 1 køkkenmedarbejder. Vores køkkenmedarbejder sørger hver dag for god økologisk frokost til begge afdelinger.

Vi har en aktiv bestyrelse som består af 6 forældrerepræsentanter samt 1-2 suppleanter, 2 medarbejderrepræsentanter og dagtilbudslederen. Bestyrelsen er aktiv og står for flere sociale sammenkomster i løbet af året f.eks. overnatning for de kommende skolebørn og Halloweenfest.

Evaluering af forrige periodes pædagogiske læreplan

På baggrund af oplæg fra dagtilbudsleder og faglige fyrtårne, har både medarbejdere og forældrebestyrelsen drøftet analysen af den seneste periodes PEF, som er vores planlægnings- og evaluerings redskab i Furesø samt anden pædagogisk dokumentation. Det har givet anledning til justering af læreplanen. De retningsgivende refleksioner er opdaterede og der er beskrevet nye eksempler på den pædagogiske praksis ind i den pædagogiske læreplan.

Ud fra analysen og drøftelserne har dagtilbudsleder konkluderet følgende om børns oplevelser og hvordan det pædagogiske læringsmiljø indfrier vores pædagogiske læreplan og det pædagogiske grundlag.

Opsamling:

Børns oplevelser og børns perspektiver:

Når vi gennemgår de PEF'er vi har udfyldt i perioden, kan vi se at børns perspektiver og børns oplevelser af projekter og igangsatte aktiviteter ikke er beskrevet ret meget. Derfor skal vi fremover være mere opmærksomme på børneperspektivet ved planlægning, udførelse og evaluering af projekter. Vi skal finde metoder til at dokumentere børneperspektivet og børns oplevelser af projektet.

Vi kan dog se at børneperspektivet fylder i vores hverdag. F.eks. indrettes stuerne legezoner med udgangspunkt i hvad den aktuelle børnegruppe viser de er optaget af, eller efterspørger. Vi er opmærksomme på at alle børn er forskellige og på den måde også leger og lærer forskelligt. Legezonerne er indrettet på en måde der afspejler denne forskellighed og at der er plads til både den rolige og fordybende leg men også den mere fysiske. Legezonerne og indretningen af disse kan ændres løbende, alt efter børnegruppens behov. Legetøjet er placeret i børnehøjde, og det, der er placeret uden for børnenes rækkevidde, er i gennemsigtige kasser, så børnene selv kan se, og give udtryk for hvad de vil have ned.

Vi er meget optagede af at børnene oplever, at deres stemme har en værdi. At vi lytter aktivt og begejstres sammen med dem, når de udtrykker egne initiativer og fortæller historier. Vi kan rammesætte en leg med en forudbestemt agenda, men følger gerne børnenes spor, hvis de viser interesse for noget andet og legen kan på den måde tage en ny drejning. Ved samling i børnehaven får børnene mulighed for at byde ind med ønsker til hvad de vil lege med, samt at udtrykke egne behov og meninger.

Via børneinterviews har børnene været med til at vælge, hvilke aktiviteter og lege de gerne vil have mulighed for på legepladsen, og de har været med til at kigge i kataloger, og vælge hvilket legetøj der skulle bestilles. I sundhedsugen er børnene blevet inddraget i at lave en madplan til køkkenet.

Børnenes frembringelser udstilles på stuerne, hvilket giver børnene mulighed for at glædes ved at se egne frembringelser, samt tale med vennerne om hvad de har lavet. På denne måde kan barnet blive opmærksom på egen progression. Vi anerkender og sætter ord på barnets mestring af f.eks. at kunne tage tøj på selv, og på denne måde bliver barnet opmærksom på egen læring, samt styrkes i oplevelsen af glæden ved at kunne selv.

Hvordan har vi indfriet vores pædagogiske læreplan og det pædagogiske grundlag:

Når vi evaluerer på den læreplan vi skrev i 2020, er det med glæde vi kan konkludere, at vi helt overordnet set har indfriet de mål som læreplanen indeholder vedr. læreplanstemaerne og det pædagogiske grundlag, dvs. at vores daglige arbejde med børnene afspejler det vi i sin tid skrev.

Vi er stadig i en fase, hvor vi arbejder hen imod at få implementeret anvendelsen af PEF ved planlægning af projekter og aktiviteter. Det er et løbende arbejde, som gerne skulle resultere i, at vi bliver endnu skarpere til at evaluere med baggrund i læringstemaerne og det pædagogiske grundlag.

Gennem et grundigt arbejde med gennemlæsning og evaluering af den pædagogiske læreplan, og med stor inddragelse af alle medarbejdere i huset, er vi blevet opmærksomme på, at der er flere steder, hvor vi skal uddybe de retningsgivende refleksioner, samt indskrive nye eksempler. Desuden har vi på nogle områder ændret praksis, og skal derfor omformulere dele af læreplanen. Forældrebestyrelsen er præsenteret for at vi i år skal evaluere læreplanen. De er også præsenteret for hvordan vi vil involvere hele personalegruppen i processen. De er desværre ikke blevet inddraget i den skriftlige opdatering, grundet tidsnød. Vi tager den evaluerede læreplan op på et bestyrelsesmøde i efteråret 2023.

Siden 2021 er vi blevet en DGI certificeret daginstitution, hvilket bl.a. har styrket vores opmærksomhed på vigtigheden af leg. Personalet fik i den forbindelse kursus i primærsanser og betydningen af leg i forhold til barnets udvikling, samt introduktion til nye bevægelseslege.

Perioden med restriktioner pga. Covid19 har gjort os opmærksomme på, at der er andre måder at modtage børn om morgenen, og vi har valgt at fastholde den rutine vi indførte under restriktionerne.

I evalueringen har vi fået øje på at vi i vores dokumentation skal have større fokus på børneperspektivet og børns oplevelser, jf. ovenstående afsnit.

Vi er blevet opmærksomme på at vores arbejde med små og store børnefællesskaber skal beskrives mere uddybende i det pædagogiske grundlag.

I forhold til læringsmiljøer, er vi blevet opmærksomme på, og derfor påbegyndt, at arbejde med udvikling af læringsmiljøet på legepladsen, både i forhold til indretning og tilbud, og i forhold til voksenorganisering.

Vi har fået øje på at vi kan understøtte det gode forældresamarbejde endnu mere, ved at være skarpere på at holde overgangssamtaler fra vuggestue til børnehave i god tid, samt ved at holde en samtale om opstart i børnehave 3 mdr. efter at barnet er startet, ligesom vi gør i vuggestuen.

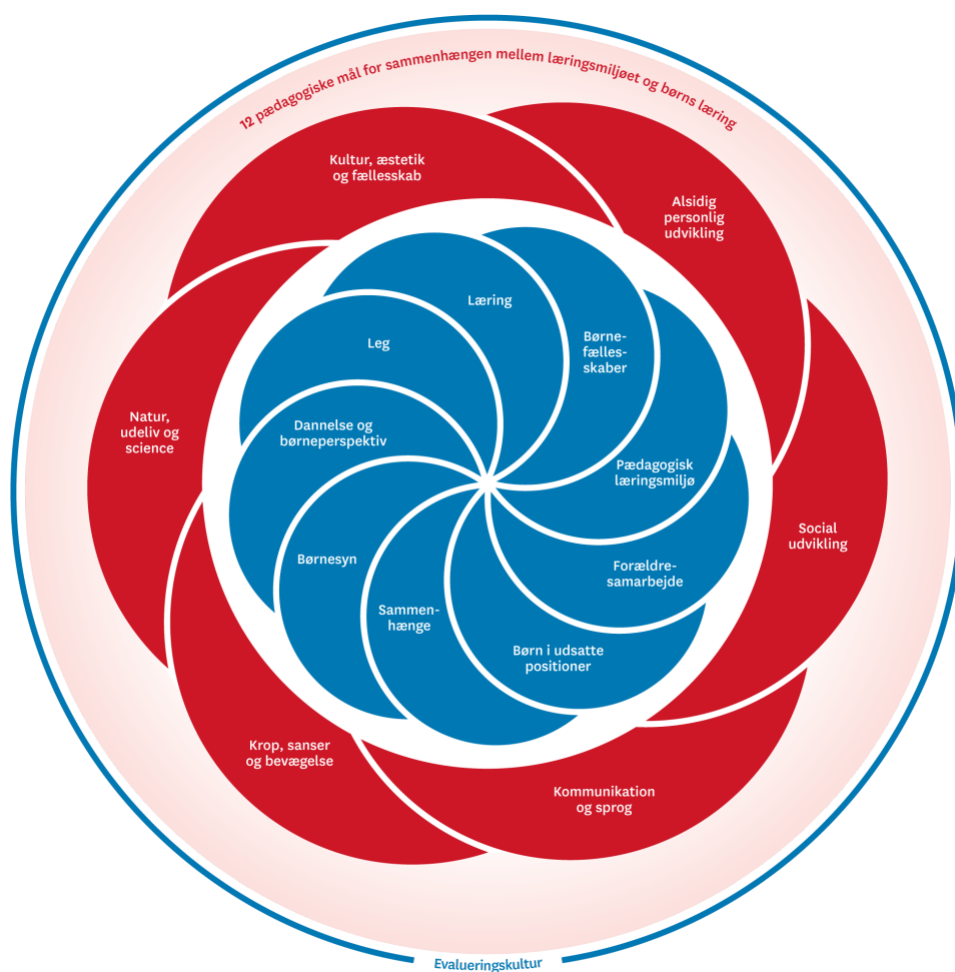
Vi er blevet opmærksomme på den betydning det har for børns læring, at kunne fordybe sig i et tema over en længere periode, og har derfor ændret vores årshjul/aktivitetsplan således at temaerne nu strækkes over en længere periode, så der kan arbejdes mere grundigt med temaerne.

Pædagogisk læreplan

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen Den styrkede pædagogiske læreplan, rammer og indhold.

Læreplanen er et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske overvejelser, refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde. Børnenes perspektiv og børnefællesskabet skal inddrages og læreplanen skal tage højde for den konkrete børnegrupperes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov.

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, det blå centrum i "blomsten" samt de seks læreplanstemaer, de røde kornblade på "blomsten" og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring. Dagtilbudslederen har ansvaret for at udvikle den omkransende evalueringskultur.

Fælles pædagogisk grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag. Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14)

De centrale elementer i den styrkede læreplan er:

- ❖ Børnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.
- ❖ Dannelse og børneperspektiv. Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- ❖ Leg. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- ❖ Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- ❖ Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- ❖ Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- ❖ Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- ❖ Børn i udsatte positioner. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- ❖ Sammenhæng til børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.

Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14)

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring samt Børnefællesskaber

Barnesynet. Det at være barn har værdi i sig selv. Børn ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling i rammer, det pædagogiske personale er ansvarlige for.

Furesø kommunes [Børne- og ungepolitik](#) beskriver de overordnede rammer for:

- Demokrati & Medborgerskab
- Læring & Læringsmiljøer
- Fællesskab & Inklusion
- Forældre & Forældresamarbejde
- Faglig indsats & Sammenhænge
- Den generelle forbyggende indsats

Dannelse og børneperspektiv. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Børn i dagtilbud skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Furesø Kommune beskriver i **dannelsesperspektivet** hvordan vi forstår begrebet dannelse og hvordan vi skaber dannelsesmuligheder for børn i dagtilbud. Dannelsesperspektivet kobler sig til læringsbegrebet og beskriver samspillet mellem barn og dets verden.

Leg. Leg har en værdi i sig selv. Leg er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Læring i dagtilbud sker i en vekslen mellem blandt andet børneinitierede lege, voksenplanlagte aktiviteter og rutiner.

I Furesø Kommunes [Fælles læringssyn](#) beskrives hvordan læring har fokus på de mangfoldige kompetencer børn tilegner sig; personlige, sociale og faglige. Vi har fokus på børns progression og på deres nærmeste udviklingszone.

Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende og alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det

enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende i en balance mellem individ og fællesskab.

Center for Dagtilbud og skoles vision for 0 – 18 års området fremhæver fællesskaber, der tilbyder deltagelsesmuligheder for alle børn.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Dannelse og børneperspektiv

Vi har en anerkendende tilgang til barnet og et anerkendende menneskesyn. Vi møder barnet, der hvor det er, åbent og positivt. Vi tager udgangspunkt i "den gode historie" om barnet, som fortæller os hvilke ressourcer og kompetencer barnet har.

Dannelse er en erfarings- og læreproces, der ikke er bundet op på at skulle lære noget bestemt. Dannelse handler om, at værdier og viden forankres i barnets personlighed. Viden og værdier som barnet automatisk bruger, når det skal begå sig i verden. Vi skal støtte børns dannelse, ved at støtte børnene i at forholde sig prøvende og nysgerrigt til verden omkring sig, børnene skal støttes i at turde være fejlmodige og vi skal give børn erfaringer med at være en del af et velfungerende og mangfoldigt fællesskab.

Vi er optagede af at børnene får fornemmelsen af at deres stemme har en værdi. At vi lytter aktivt og begejstret sammen med dem, når de udtrykker egne initiativer og fortæller historier.

Vi inviterer det enkelte barn til at være aktivt deltagende og bidragende i Åkandens fællesskab, så barnet har en følelse af at være en del af det, f.eks. ved at børnene til samling i vuggestuen er med til at vælge en figur i sangkufferten, som er med til at signalere hvilken sang, barnet ønsker, der skal synges.

Vi arbejder med at synliggøre og bekræfte forskellige perspektiver og behov i fællesskabet.

Vi skaber rammer for at børnene ser sig selv og hinanden på tværs af alder, køn, personlighed og kultur, et eksempel på dette kan være vores fredagssamling, hvor børnene mødes på tværs af stuerne/afdelingerne og synger sange og laver rytmik.

Vi giver børnene mulighed for indflydelse og deltagelse, så de oplever sig som kompetente individer og får en begyndende forståelse for demokratiske principper. I børnehaven er børnene med til f.eks. at stemme om hvor turen ud af huset skal gå til.

Vi sørger for at rammerne er, så børnene kan udforske deres egne grænser og følelser så de kan lære at sige fra og til. Dette gør vi i børnehaven ved som personale at "gå foran, ved siden af og bag ved barnet" i den givne aktivitet, så barnet støttes præcis der, hvor barnet har brug for voksen støtte. I vuggestuen sætter de voksne ord på barnets handlinger og følelser, så barnet får selvforståelse, og en opmærksomhed på hvad det laver.

Vi har en praksis som giver mulighed for at børnene kan øve sig i at udskyde egne behov.

Vi prioriterer børnenes muligheder for selv at øve konflikthåndtering for at øve sig i at samarbejde med andre.

Alle medarbejderne er kontinuerligt opmærksomme på venskaber og vigtigheden af disse for børnenes dannelse, udvikling og trivsel.

Leg

I Åkanden skaber vi gode vilkår for udvikling af leg, venskab og børnenes kultur og initiativer. Børnenes sociale og sproglige udvikling og læring sker i legen, vi giver plads til og inspirerer til forskellige typer af lege ude som inde. Vi giver alle børn mulighed for at opleve glæde, spænding og engagement gennem leg, både alene og sammen med andre. Uanset om legen er igangsat af børnene eller af pædagogen, er det vores opgave at være nærværende, observerende og støttende. At lege er noget man skal øve sig på for at blive rigtig god til det. For at styrke børnenes samspil følger vi med i børnenes leg, observerer legens roller og udvikling og kan træde støttende til ved behov. Med andre ord går vi foran, ved siden af og bag ved barnet/børnegruppen i de lege der etableres i små eller større grupper. Vi organiserer tid, rum og forskellige materialer, der inspirerer til forskellige typer af leg. Vi har viden om og forståelse for betydningen af børns leg og introducerer gerne en leg på baggrund af den pædagogiske overvejelse der er, hvis et barn eller en børnegruppe har svært ved at lege. Vi arbejder med legezoner, som tager højde for børnegruppens interesser, og som er indrettet, så der i videst muligt omfang tages højde for børnegruppens nærmeste udviklingszone. Vores fornemste opgave er at sikre, at alle børn har fornødne legekompeter. Vi taler med børnene om, om der i den givne leg skal være nogle regler. Vi sikrer at andre børn inviteres med ind i legen og børnene lærer at sige "Tak for legen" når de træder ud af en leg. Samtidig er det tilladt at sige nej til at flere kan være med, hvis nogle børn er i gang med en god leg, blot nej 'et præsenteres på en ordentlig måde.

I 2021 blev vi en DGI certificeret institution, med fokus på leg. Her blev personalet uddannet i legens betydning for barnets udvikling, med fokus på primærsanserne, samt fik inspiration til nye bevægelseslege, og udviklingen af sådanne.

Læring

I Åkanden finder læring sted gennem hele dagen. Børn lærer ved at udforske med krop og sanser, ved at undre sig og stille spørgsmål, samt ved at eksperimentere med materialer og gøre sig opdagelser. Ved at sanse deres omverden, udvikler børnene deres forståelse af verden, og hvordan den hænger sammen. Vi er opmærksomme på, at barnets erfaring med verden inden for et bestemt område, styrker barnets læring. Børn lærer gennem kommunikation og sociale interaktioner. Barnet skal bruge hele kroppen og alle sine sanser i læringsprocesserne.

Vi arbejder i længere perioder med konkrete temaer på tværs af forskellige læringsformer som udvikler og udvider børnenes forståelse for specifikke emner. Gentagelsen og fordybelsen i de enkelte temaer giver børnene helt unikke erfaringer med omverden og materialer i fællesskab med andre.

Vi understøtter børnenes læring ved bl.a. at tage udgangspunkt i planlagte aktiviteter, relationer, leg og børnenes eget engagement og interesser, så deres læreprocesser opleves som meningsfulde og sjove for dem. Eksempelvis organiserer vi tiden i børnehavens garderobe, så der er tid og ro til at hvert enkelt barn kan lære at mestre selv at tage overtøj på. Barnet får hjælp fra den voksne eller fra sine kammerater, som måske lige kan mestre lidt mere end en selv. I vuggestuen prioriteres det at børnene selv øver sig i at tage tøj af og på, samt får nysgerrighed til at prøve at sidde på wc evt. ved siden af en god kammerat.

Vi inspirerer børnene til at lære nyt, ved at introducere nye ting/oplevelser til dem, og støtte dem i at turde prøve noget de ikke har prøvet før. F.eks. male med fødderne. Vi sammensætter børnene, så børn der tør, kan vise vejen for børn der ikke tør. Børn inspirerer hinanden. Vi er selv rollemodeller.

Vi har ambitioner om at børnene skal lære og forstå alt det de kan, velvidende at læring er en livslang proces.

Børnefællesskaber

I Åkanden indgår barnet i et fællesskab med andre børn og voksne, som sammen skaber det sociale rum, som de enkelte børn lærer og udvikler sig igennem.

Sammen med det pædagogiske personale har de andre børn betydning for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig, når det er i dagtilbuddet.

Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvis barnet skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til.

I hverdagen skal der skabes plads til, at barnet både kan vise initiativ og være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum for alle børn, nye relationer, muligheden for at prøve forskellige positioner m.m.

I Åkanden giver børnefællesskaberne mulighed for, at børnene kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur, og at mobning forebygges. F.eks. arbejdes der i børnehaven med fri for mobberi fast en gang om ugen. Vi opfordrer forældrene til at tage et medansvar, ved at anerkende alle familier uanset familiernes forudsætninger.

Det pædagogiske læringsmiljø vil for de ældste børn have fokus på at turde møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i børnefællesskaber og tage initiativ til at indgå i relationer.

Når barnet får positive erfaringer med at deltage i dagtilbuddets fællesskaber, får det positive forventninger til de sociale fællesskaber, det senere skal indgå i, i skolen.

I Åkanden er der en fantastisk mulighed for at børn kan gøre sig sociale erfaringer. Her er barnet først den lille, som får hjælp af de større børn, og til sidst er man den store, de små spejler sig i. Vi arbejder med mindre grupper, opdelt efter alder, venskaber, interesser eller udviklingstrin og kan derfor tilbyde en overskuelig børnegruppe, hvor der er mulighed for, at børnene kan udvikle tætte relationer med de andre børn.

Vi hjælper og støtter børn i at mestre balancen mellem at varetage egne behov og tage hensyn til andres behov. Vi er opmærksomme på at støtte børnenes initiativer til samspil med andre børn, så alle børn får fællesskabserfaringer. F.eks. ved at vi sætter ord på børnene over for hinanden, så det enkelte barn får øje på andre børn og evt. fælles interesser. Vi sikrer at alle børn leger med andre børn og at børnene oplever at have venner. Vi understøtter børnene i at være en del af et børnefællesskab og vægter venskaber højt. For eksempel laver vi i børnehaven legegrupper, som vi opfordrer forældrene til at støtte op om uden for børnehavetiden. Vi planlægger og improviserer læringsmiljøet, så børnene får fælles erfaringer, der giver dem fælles oplevelser. Vi veksler mellem at tage initiativ og sætte gang i en aktivitet samt at være afventende og støttende.

Pædagogisk læringsmiljø samt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø

Dagtilbud skal hele dagen etablere et pædagogisk læringsmiljø, hvor leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22 -23 og s. 30)

Furesø Kommune har et prioriteret **indsatsområde**¹:

- Børns oplevelse af at lære sig noget; målet er at alle børn oplever at lære noget, og at de bliver opmærksomme på egen progression.

Furesø Kommunes dagtilbud har beskrevet tre læringsrum, hvor vi tænker læring for og med børnene:

- **Rutiner:** fx aflevering og afhentning, af- og påklædning i garderobe og badeværelse, måltider og sove/hvilestunder.
- **Vokseninitierede aktiviteter:** planlagte eller spontane; fx ture, samlinger, rytmik, kreative forløb og sniboldskampe.
- **Børnekulturen:** Det, der foregår i og mellem børnene, hvor leg er et væsentligt element samt de aktiviteter som børnene initierer.

Voksenpositioner: Med fokus på det enkelte barn og børnegruppen som helhed, tages der bevidste valg i måden, der organiseres på. De pædagogiske medarbejdere vurderer hele tiden hvornår de skal **gå foran** børnene, **ved siden af** børnene eller **bag ved** børnene, afhængig af barnet, situationen og konteksten.

Dagtilbud arbejder med børns læring over hele dagen og ofte med mange af de 6 læreplanstemaer og elementer fra det pædagogiske grundlag i spil på samme tid. Læring må også ses på tværs af læreplantemaerne: vedholdenhed over for vanskeligheder, evne til fokusering og koncentration,

¹ Se kvalitetsrapport Dagtilbud 2016-2017

evne til at samtænke viden og erfaringer og koble på tværs af kontekster, evne til at opsøge relevant hjælp samt at kunne skifte mening og se andres perspektiver; **metalæring**. At blive opmærksom på, hvordan man lærer bedst, foretrukne **læringsstrategi**, sker i alle hverdagslivets situationer. Er det fx ved at øve sig igen og igen, at få instruktion og forklaring af andre eller at se hvordan andre gør og selv prøve, når man er klar.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes? Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi vægter forudsigelighed i hverdagen for børnene højt. Vi har fokus på de faste rutiner og giver børnene god tid til at være i rutinerne, f.eks. ankomst om morgenen, garderoben og måltiderne. Vi arbejder kontinuerligt på, at rutinerne udvikles og tilpasses det enkelte barn/stuens behov. Vi er f.eks. meget opmærksomme på, hvordan det enkelte barn modtages i Åkanden. Vi sikrer i videst muligt omfang, at børnene modtages af kendte voksne. Vi har fokus på, at de fleste børn har en god ven på stuen, som også kan være bindeled i overgangen fra hjem til institution.

Vi er omsorgsfulde og nærværende, og skaber gode relationer til børnene, hvilket giver børnene tryghed til at være modige, og lære nyt.

Børnene i Åkanden inddrages i dagligdagens rutiner på mange forskellige måder, bl.a. ved frokosten i børnehaven, hvor børnene har medbestemmelse på menuplanen. I vores sundhedsuge har vi fokus på kost, sund og usund mad, hvor maden kommer fra, og hvad børnene godt kan lide at spise. Køkkenet er inddraget i denne uge og der sluttet af med en ønskeseddel på kommende retter til køkkenet. Når der er mulighed for det, inddrages børnene sammen med vores køkken ansvarlige og personalet i nogle af forberedelserne til frokosten. Børnene deltager hver dag i borddækning og afrydning. De præsenterer maden for resten af gruppen, inden der siges "værsågod".

Børnene støttes af personalet gennem hele dagen i at kunne mestre rutiner f.eks. ved tøjskift, toiletbesøg, oprydning og meget mere. Vi anerkender, når det er svært, samt når det lykkes. F.eks. når barnet i vuggestuen selv tager sko på og det lykkes at få skoene taget rigtigt på. Vi italesætter over for barnet, at det lykkedes og taler med barnet om hvad der havde været svært tidligere og hvad der nu gjorde at det lykkedes. Barnet lyser af stolthed og får en oplevelse af egen progression.

Tilrettelæggelse af rutinerne tager udgangspunkt i barnets dannelse (vi henviser til Furesøs kommunes dannelseperspektiv). Vi lægger vægt på at børn og voksne er lydhøre over for hinanden, vi arbejder inkluderende, og vægter, at der er en god omgangstone imellem hinanden. Vi arbejder bevidst med hvordan vi skaber gode fællesskaber, hvor venskaber kan skabes og

udvikles. Vi arbejder i børnehaven fast med "Fri for Mobberi" hver fredag. Vi har en lilla bænk på børnehavens legeplads, der bruges til at illustrere, at barnet mangler en at lege med, når barnet sidder der.

Legezonerne er dynamiske. De ændres alt efter aldersfordelingen på stuen, samt efter hvilke interesser og behov børnene har. Vi følger børnenes spor. Vi har dialog med børnene om hvad de kunne tænke sig, der skulle være i de forskellige legezoner. Der vil i en børnegruppe både i vuggestuen og børnehaven være legezoner som altid er aktuelle, f.eks. køkken og dukkekrog, samt en zone hvor barnet kan sidde i fred og "meditere" et stykke tid, før det fortsætter i en anden legezone sammen med andre børn. De resterende legezoner indrettes efter hvad der rører sig i øvrigt i den enkelte børnegruppe.

Samarbejde med forældre

Dagtilbud skal have fokus på, hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24)

Forældresamarbejde sker i mange fora:

- Samarbejder med fokus på forældrenes eget barn, dialoger i hverdagen, forældresamtaler.
- Samarbejder omkring børns hverdag og læring, fx ved formidling ved udstillinger, AULA.
- Forældremøder for hele dagtilbuddet eller mindre grupper af forældre.
- Arrangementer, fx sommerfester, julearrangementer, arbejdsdag, overnatning i børnehaven.

Det enkelte dagtilbud skal anvende nogle af de forskellige fora, hvor forældrene kommer i dagtilbuddet, til at sætte børns læring på dagsordenen. Dette kan fx ske, ved at der på forældremøder er et punkt, som handler om, hvad der arbejdes med i dagtilbuddet, og hvordan forældrene kan understøtte barnets læring i hjemmet.

Alle forældre er forskellige, det er dagtilbuddets ansvar at facilitere og rammesætte forældresamarbejdet differentieret og baseret på lokale traditioner, ønsker og den enkelte families behov. Forældresamarbejder skal være tillidsfuldt og konstruktivt.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Åkanden har vi fokus på at samarbejdet med forældre skal fungere godt. Det kommer nemlig altid barnet til gode.

Vi sender et velkomstbrev ud til det kommende barn og familien en måneds tid før starten i institutionen. Brevet indeholder praktisk viden om opstart i Åkanden, navnet på stuen barnet skal gå på og hvilken pædagog der er tilknyttet barnet i den første periode.

Vi anerkender at forældrene er de primære voksne i barnets liv, og har det primære ansvar for barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. Derfor skal forældrene inddrages aktivt i samarbejdet om børnene. Vi er dagligt i dialog med forældrene om, hvordan vi i fællesskab kan fremme barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi prioriterer det gode forældresamarbejde allerede fra barnets første tid i institutionen hvor vi afsætter god tid og rolige omgivelser til en dialog med forældrene om vores arbejde generelt i Åkanden. Vi er altid optagede af at skabe en god kontakt med forældrene, hvor de føler sig trygge og føler sig imødekommet i et ressourceperspektiv.

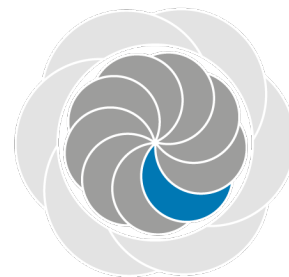
Vi skal sikre, at det daglige samarbejde er tillidsfuldt og konstruktivt, og byde forældrenes inputs velkomne. Vi afholder samtaler med forældrene omkring deres barns udvikling, læring og trivsel efter barnets første tre måneder i institutionen og ved overgang fra vuggestue til børnehave, efter 3 måneder i børnehaven, samt ved overgangen til FFO eller i tilfælde af at barnet ikke trives optimalt. Vi har også forventninger til at forældrene skal komme og give udtryk for bekymring, nysgerrighed osv. Det er vigtigt, at det bliver en naturlig del af samarbejdet, at forældrene bidrager. Vi ønsker, at forældrene skal kunne spørge os til råd og vi ønsker at have en kultur for at det er godt at give råd om børns udvikling.

Vi har god erfaring med at forældrene lytter til pædagogerne. F.eks. når en gruppe børn i børnehaven har været udfordret i samværet med hinanden, har forældrene lavet legeaftaler privat for børnegruppen. Forældrene understøtter også pædagogernes arbejde i andre sammenhænge, f.eks. når der er fokus på børnenes måde at tale sammen på i Åkanden. Så taler forældrene også med børnene derhjemme om det.

Bestyrelsen er aktive igangsættere for flere arrangementer i Åkanden, bl.a. fællesspisning efter sommerfest, Halloween arrangement, overnatning for de store børn, der er på vej i FFO og en årlig arbejdsdag hvor forældre og børn arbejder sammen om at forskønne legepladsen. Der er altid stor opbakning og deltagelse fra hele forældregruppen til alle arrangementer i Åkanden.

Børn i udsatte positioner

Dagtilbud skal reflektere over, hvordan det pædagogiske læringsmiljø organiseres og tilrettelægges, så det også tilgodeser og understøtter børn i udsatte positioners læring. Børn i udsatte positioner kan fx være børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Furesø Kommune har opmærksomhed på børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Alle børn skal opleve sig som betydningsfulde og bidragende i fællesskaber og opleve at de har deltagelsesmuligheder. For at sikre dette anvender vi fælles redskaber og metoder.

Furesø Kommunes dagtilbud benytter modellen [Tidlig opsporing](#), der systematiserer trivselsarbejdet og har særligt fokus på forældreinddragelse og det tværfaglige samarbejde. Formålet med trivselsvurderinger er tidligt at få øje på børn, der befinder sig i udsatte positioner og som ikke synes at trives i deres hverdag. Hvis et barn ikke trives, inviteres forældrene til dialog, hvor man sammen vurderer hvordan trivslen kan forbedres og hvordan dagtilbud og hjemmet kan justeres, for bedre at kunne understøtte børnenes trivsel og udvikling.

Når børn ikke trives anvender det pædagogiske personale Pædagogiske Arbejdsprocesser Furesø, PAF, som en analysemodel og en fælles referenceramme for arbejdet med inklusion.

); for bedre at kunne få øje for sammenhængen mellem et barns trivsel og det pædagogiske læringsmiljø barnet indgår i.

I forhold til det enkelte barn beskrives indsatsen som:

- en **generel indsats**, den indsats, som alle børn behøver for at trives, udvikles, lære og dannes
- en **fokuseret indsats**, der er målrettet og af kortere varighed
- en **særlig indsats**, af længere varighed og involverer ofte fagpersoner udenfor dagtilbuddet, fx logopæd, fysioterapeut, psykolog

Dagtilbud har mulighed for at få faglig sparring af et tværfagligt team.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi har en stor opmærksomhed på at alle børn trives i Åkanden.

Vi arbejder med sprogtrappen i vuggestuen, når barnet fylder to år. I børnehaven laves sprogvurderinger, ved overgang til FFO, foråret før barnet skal starte, således, at har barnet ikke helt styr på sproget, kan vi nå at lave en særlig indsats i det sidste år barnet er i Åkanden. Er der udfordringer med barnets sprog tidligere, tages der selvfølgelig hånd om det i samarbejde med vores talepædagoger.

Vi arbejder også med tidlig opsporing to gange om året, hvilket betyder at personalet retter blikket skarpt på hvert enkelt barn og vurderer dets generelle trivsel.

Barnets trivsel vurderes i tre kategorier:

- **”Trivsel”** beskriver børn, der trives og udvikler sig alderssvarende inden for alle fire trivselsområder.
- **”Opmærksom”** beskriver de børn, hvor der er bekymring for, om de trives, og om de udvikler sig, som det må forventes i forhold til deres alder. Der er bekymring for barnets trivsel på et eller flere trivselsområder. Der er tegn på, at barnet måske ikke trives og udvikler sig alderssvarende.
- **”Bekymring”** beskriver børn, hvor der er en bekymring for barnets trivsel, og hvor barnet synes at være i mistrivsel. Barnet viser sikre tegn på, at det ikke trives, og/eller at det ikke udvikler sig alderssvarende. Der kan være indledt samarbejde med tværfaglige samarbejdspartnere.

Hvis et barn placeres i **”Opmærksomhed”** udarbejdes en handleplan.

Trivselsvurderingen gentages efter 3 måneder for at følge op på, om den indsats, der er sat i værk med handleplanen, har bragt barnet i **”Trivsel”**, eller om der er behov for yderligere indsats.

Hvis et barn placeres i **”Bekymring”** udarbejdes en handleplan i samarbejde med forældre og relevante tværfaglige samarbejdspartnere. Handleplanen bygger oven på eventuelle tidligere handleplaner. Opfølgning på indsatsen følger aftaler i handleplanen.

Vi er altid opmærksomme på ved forældresamtaler, at der brug for en tolk, inviteres en sådan med til mødet, efter aftale med forældrene.

Vi lægger stor vægt på at det er os og det omgivende miljø der skal tilrettelægges, så barnet får de bedste muligheder for at udvikle sig og blive en del af børnefællesskaberne i institutionen.

Vi arbejder f.eks. med overgangsobjekter, når sproget giver udfordringer for børnene. Det kan f.eks. være i form af en lille billedbog som barnet får med hjem på weekend med billeder af det barnet har lavet i Åkanden i den forløbne uge, så kan familien snakke om det derhjemme og selv sætte billeder i fra weekenden. På den måde kan vi sammen understøtte barnets sprog.

Vi kan i det daglige understøtte barnet i mindre eller større grupper ved fx at lege med rim og remser, eller et barn der har svært ved at indgå i leg med andre børn understøttes af at pædagogen deltager i legen og inddrager børnene i legen sammen.

Sammenhænge

Dagtilbud tilrettelægger et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til o-klasse. At skabe sammenhæng kan fx handle om at børn i dagtilbud får positive erfaringer med at deltage i fællesskaber, så barnet får positive forventninger til de sociale fællesskaber i skolen. At det pædagogiske læringsmiljø skal have fokus på at understøtte, at børnene tør møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i et børnefællesskab og tage initiativ til at indgå i relationer. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27)

Furesø Kommune har fokus på at skabe sammenhænge for det enkelte barn omkring alle de overgange børn oplever. I hverdagens overgange mellem dagtilbud og hjem, i opstarten på dagtilbudslivet, overgangen mellem dagpleje eller vuggestue til børnehave, også i det integrerede dagtilbud og endelig overgangen til tidlig fritidsordning, FFO og skole.

I **Furesø Kommune** benyttes der ved alle børns overgange et [overgangsskema](#). I dette skema uddyber forældre og pædagogiske medarbejdere de fokuser, som det vil være væsentligt, at pædagogiske medarbejdere i det nye tilbud kender til for bedst muligt at støtte det enkelte barn i at anvende sine erfaringer og kompetencer i den nye pædagogiske kontekst. Overgangsskemaet er oversat til flere sprog.

Furesø Kommune har et fælles afsæt for overgangen fra børnehave til skole, der beskriver [principper og procedurer for den gode overgang](#), herunder en **overgangskanon (link)**. Overgangskanonen skal sikre, at alle børn i Furesø får fælles erfaringer og oplevelser, de kan inddrage i de nye fællesskaber, som de træder ind i ved overgangen fra børnehave til skole og FFO. Derudover indgår dagtilbud, FFO og skole lokale aftaler der understøtter børnene i overgangen og sikrer godt samarbejde mellem medarbejderne.

Dagtilbud skal inddrage forældrebestyrelsen omkring hvordan de kan medvirke til at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til FFO/skole.

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til FFO og 0. klasse, herunder evt. lokale aftaler mellem dagtilbud og FFO-skole.

Overgange i et barns liv er vigtige perioder. Børnene møder første gang en overgang når de starter i vuggestue/dagpleje. Derefter gælder det overgangen til børnehaven og så kommer overgangen til FFO/skole. Vi ved fra forskningen om børns overgange, at det har stor betydning for barnets videre udvikling, at både barnet og forældrene oplever trykthed i overgangsfasen.

Opstart i Åkanden foregår i tæt samarbejde med barn og forældre ofte i en periode på omkring 14 dage.

Vi har et tæt samarbejde mellem vuggestue og børnehave i Åkanden. Vi arbejder året rundt med at de kommende børnehavebørn kommer på besøg i børnehaven fast en gang om ugen. Op til barnets start i børnehaven, intensiverer vi forløbet. Vi bestræber os meget på at børnene er velkendte med personalet og stuen, de skal gå på, samt at de flytter over i grupper, så de har en ven at følges med.

I overgangen fra børnehave til FFO/skole er børnene det sidste år i børnehaven samlet i en "storgruppe", hvor der arbejdes med at gøre børnene endnu mere klar til at kunne blive selvhjulpen i FFO/skolen.

I løbet af det sidste år indgår vi i "Projekt Hareskov", hvor arbejder vi tæt sammen med de andre børnehaver i nærområdet. Vi besøger hinandens børnehaver, børnene lærer de andre børns navne og kan evt. genkende hinanden fra fritidsaktiviteter og får leget sammen på kryds og tværs. Vi mødes endvidere i skoven på planlagte dage, hvor der arbejdes med Furesø kommunes dannelseskanon, som betyder at alle børn lærer de samme rim og remser, sange og lege, så de har et fælles genkendeligt udgangspunkt, når de starter i FFO.

Undervejs i fællesprojektet har vi desuden mulighed for at låne FFO'ens lokaler, så stedet er velkendt for børnene, når de starter. En sidste vigtig ting er at personale fra FFO 'en deltager i fællesprojektet hele vejen, så børnene opnår også en relation til de voksne fra FFO 'en.

Inddragelse af lokalsamfundet

I den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet overveje, hvordan lokalsamfundet i form af fx biblioteker, museer, idrætstilbud og -faciliteter, plejehjem, erhvervsliv mv. kan inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø. Dagtilbud kan invitere ældre medborgere, skolebørn eller andre frivillige i lokalsamfundet, der ønsker at bidrage med en særlig viden eller interesse inden for eksempelvis natur, sport, musik, sundhed eller håndværk. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

I [Furesø Kommune](#) er der mange muligheder for at inddrage lokalsamfundet, fx Skolelandbruget, Hjortøgaard, biblioteker, idrætsfaciliteter, legepladser, Musikskolen, plejehjem, museer og mange muligheder for at udnytte forskellige naturområder, skov, sø, landbrug til forskellige pædagogiske aktiviteter.

Dagtilbud skal inddrage forældrebestyrelsen omkring hvordan de kan medvirke til at bringe ressourcer i lokalområdet i spil.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Åkanden ønsker at være en aktiv del af lokalsamfundet og det omgivende samfund. Vi ønsker at børnene skal lære det lokale område at kende, men også at de skal få en forståelse for, at børn kan leve på mange andre måder end de selv gør. Vi har en gang om året temauger om børn i Danmark og børn i andre lande. Her læser og taler vi om hvordan andre landes børn lever og inddrager børnenes egen viden fra deres ferier i udlandet. Vi slutter temaet af med at deltage i "Bag for børnetelefonen", hvor vi i den forbindelse bl.a. taler med børnene om, at nogle børn her i Danmark har brug for at kunne tale med andre voksne end deres egne forældre.

Vi har stor glæde af den omkringliggende natur. Børnehaven går i skoven hver uge i forskellige gruppekonstellationer, de tager af sted om formiddagen og til hen ad eftermiddagen. Vuggestuen benytter ligeledes skoven og de omkringliggende områder til gåture, og når muligheden byder sig, arrangerer vuggestuen gerne en hel skovuge. Til jul går vi til det lokale savværk og henter juletræ og børnenes forældre hjælper med at få træet transporteret hjem til Åkanden. Vi er alle fælles om at pynte juletræet, som står ved vores indgangsdør.

Alle stuer benytter sig desuden af andre tilbud i nærmiljøet, f.eks. biblioteket, hvor vi fast låner bøger om temaer, vi arbejder med og gode oplæsningsbøger. Vi tager alle stuer af sted for at se

film på biblioteket i Værløse. Børnehaven har efter aftale med Hareskov Skole mulighed for at bruge Hareskov Hallen en til to gange om ugen. Storgruppen besøger gerne i december måned FFO'en, så gruppen kender lokalerne, når de skal starte i FFO til februar eller maj måned. Vi har samarbejde med Hareskov kirke op til jul, hvor børnene sammen med præsten er aktivt deltagende i fortællingen om juleevangeliet. Vuggestuen bliver ind imellem inviteret til at deltage i rytmik i kirken.

Vi bruger også lokale legepladser og andre områder med gode legemuligheder til små ture. Det er med til at skabe en sammenhæng for børnenes billede af det miljø, de er en del af. Børnehaven arbejder hvert år med et projekt "Her bor jeg", hvor de medbringer billeder af deres huse og familien de bor sammen med. Der laves plancher med billederne, og børnehaven går efterfølgende på tur og finder de forskellige børns hjem, som barnet stolt viser frem udefra.

Vi har sammen med ældresagen i Værløse fået etableret en besøgsordning med to børnehavenvenner, som kommer en gang om ugen i Børnehaven på hver sin dag. De kommer to timer pr. gang i middagsstunden. De er sammen med en mindre gruppe af børnene, laver rytmik, yoga, spiller musik og leger med fingerdukker, læser bøger og er også med på legepladsen samt meget andet. Børnene er meget begejstrede for ordningen og ser frem til dagene hver uge. Børnehavenvennerne deltager også i vores arrangementer med forældrene, så alle kan lære hinanden at kende.

De seks læreplanstemaer

Til hvert af de seks læreplanstemaer er udarbejdet to overordnede mål. Den pædagogiske læreplan beskriver hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børn læring indenfor og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Til hvert læreplanstema præsenterer vi eksempler på hvordan vores pædagogiske læringsmiljø dels understøtter de to mål til det enkelte tema, hvordan det relaterer sig til det pædagogiske grundlag og endelig hvordan det ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod, vedholdenhed og kompetencer til deltagelse. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Furesø Kommune har et prioriteret indsatsområde²:

- Børns oplevelse af at lære sig noget; målet er at alle børn oplever at lære noget, og at de bliver opmærksomme på egen progression.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Den første tilknytning og samspil mellem barn/familie og pædagogisk personale har stor værdi i Åkanden. I læringsmiljøet giver vi plads og ro til at tage imod et nyt barn og dets familie. Vi vægter, at når barnet skal starte i Åkanden, er der sat ressourcer af til at en pædagog og barnet sammen med dets mor/far tilbringer tid på stuen, så de sammen kan lære hinanden at kende samt at barnet kan blive fortroligt med stuen.

Vi er meget opmærksomme på barnets behov i den svære situation det er for et lille barn at skulle være et fremmed sted, uden mor og far, og italesætter det for forældrene, f.eks.: Gurli har første dag på stuen. Hun leger lige ved siden af mor på gulvet imens hun taler med pædagogen. Gurli bevæger sig langsomt længere og længere væk fra mor. Mor rejser sig op og siger: "jeg går lige ud

² Se kvalitetsrapport Dagtilbud 2016-2017

og henter hendes hjemmesko i garderoben." Pædagogen siger: "det er en rigtig god ide ikke at gå fra Gurli før vi har aftalt det og at Gurli er klar til det." "Nåh ja" siger mor og sætter sig ned igen. Gurli kravler over til sin mor og sætter sig på hendes skød.

Når barnet er blevet fortrolig med stuen og den primære voksne udvider vi langsomt barnets erfaringsverden, og introducerer flere børn og nye voksne.

Vi har endvidere fokus på, dagen igennem, at skabe et læringsmiljø hvor børn og voksne oplever, at der er plads til fordybelse og mulighed for at udfolde sig og opleve sammen med andre børn i de forskellige børnefællesskaber. Det er vigtigt for os at være nærværende og omsorgsfulde i modtagelsen af og samværet med børnene.

Vi har opbygget dagen med en genkendelig struktur for alle børnene, f.eks. den måde Åkanden åbner på og vores samlinger hver dag kl. 09.00 på den enkelte stue. Her er alle børn med til at få et overblik på, hvad der skal ske på selve dagen. Vores dag er bygget op over rutiner og en aktivitetsplan for de enkelte grupper i huset. Vi har fokus på at skabe mindre læringsrum dagen igennem i Åkanden, så børnene får mulighed for at vise hvad de kan alene, og sammen med andre børn og voksne.

F.eks. får Oskar, som særligt har brug for ro og fordybelse i mindre grupper, lov til at være på stuen, mens de andre er på legepladsen. Her leger han sammen med et andet barn, og de to drenge bruger lang tid på uforstyrret at bygge fantasifigurer, som de kender fra et spil. Figurerne får en plads på stuen, så drengene kan lege videre med dem en anden dag.

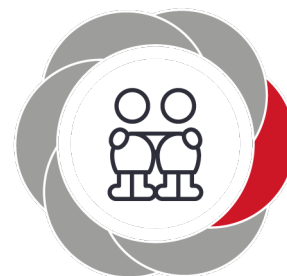
Sammen med børnene hænger vi billeder eller produkter op af de aktiviteter vi laver gennem dagen. Dette gør vi for at give dem mulighed for at have dialog med de andre børn og deres forældre om hvad de har lavet, og derved blive opmærksomme på egen progression.

Et eksempel på et barn der bliver opmærksom på egen progression i personlige kompetencer, er Peter på knap 3 år, der sidder på bænken i garderoben, sammen med 3 jævnaldrende børn. Pædagogen siger: "Nu skal I tage jeres sandaler på." Peter siger opgivende: "Jeg kan ikke!" Pædagogen siger: "Prøv lige, så synger jeg den der sang imens." Hun synger: "Se hvad jeg kan, se hvad jeg kan, kom og se det alle mand. Jeg kan selv ta' sandaler på nu, det troede jeg ellers ikke jeg ku'." Peter kigger på de andre børn, som prøver at tage sandalerne på. Han prøver selv, og det lykkes. Peter lyser op i et stort smil og siger: "Se! Jeg kunne!" Pædagogen smiler til ham og siger: "Ja, du kunne!"

Social udvikling

Udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Dagtilbud skal ikke kun bidrage til at udvikle børns selvstændighed

og evne til medbestemmelse men også deres forståelse for, indlevelse i og solidarisk handlen i forhold til andre. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39 og Masteren til en styrket pædagogisk læreplan)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

I Åkanden understøtter det pædagogiske læringsmiljø børnenes mulighed for at indgå i fællesskaber og opbygge sociale relationer. Børnene skal lære at respektere hinanden og give plads til hinanden. Vi snakker med børnene om, og viser dem, hvordan de kan trøste hinanden og vise omsorg for hinanden samt være en god kammerat. På den måde styrker vi deres sociale kompetencer og empati for andre børn.

Vi arbejder f.eks. i børnehaven med "Fri for Mobberi". Gennem forskellige temaer får børnene mulighed for at lære at om, og forstå de andre børns følelser, samt få et indblik i at ikke alle børn reagerer på samme måde i forskellige situationer. I børnehaven er der en lilla bæk, hvor børnene kan sætte sig, hvis de ikke har nogen kammerater at lege med. Et eksempel på hvordan bænken bruges er, at pædagogen ser at Ole sidder på bænken og går hen og sætter sig ved siden af ham. Sammen kikker de rundt på de andre børn der leger. Pædagogen spørger om Ole vil med hen og lege med de børn, der leger i legehuset. De går sammen derhen og pædagogen hjælper Ole med at komme med i legen.

Vi bruger de genkendelige rutiner i dagligdagen så som samlingen, måltidet, garderoben og badeværelset til at barnet får læring og udvikler selvhjulpethed, men også til at børnene stifter bekendtskab med empati. F.eks. når et barn hjælper et andet barn med at hælde op i koppen ved måltidet eller hjælper en kammerat med at få jakken ned fra knagen.

Vi bruger også de aldersopdelte grupper, legepladsen, Hareskoven, rytmik forløb og fredagssamlinger med børnehaven og vuggestue, til at styrke og udvikle barnets sociale relationer og evne til at indgå i små og store fællesskaber. Endvidere er vi tæt på legen i den pædagogiske praksis gennem hele dagen, ved at veksle med at gå foran, ved siden af og bagved børnenes leg.

I børnehaven lærer børnene at reagere på og forstå hinandens følelser og udtryk. F.eks. bliver Jonas en dag sent afleveret i børnehaven, og har svært ved at sige farvel til sin mor. Iris opdager at Jonas er ked af det, og spørger om, hun skal hente hans Bamseven til ham. Hun går hen til pædagogen og beder om hjælp til at læse Jonas' navn på bamsen, og aflevere den til Jonas, som glad tager imod den. Pædagogen, Jonas og Iris sætter sig derefter sammen på sofaen og læser en bog, mens Jonas holder sin bamseven i hånden.

I vuggestuen er der en gruppe på 4 børn, som har svært ved at deles om legetøjet og ofte kommer i konflikt med hinanden. Over en periode arbejder en pædagog med de 4 børn i en gruppe hver formiddag. De spiller billedlotteri, og pædagogen styrer processen således, at børnene skal skiftes til at tage en brik i spillet, råbe den op, og vente på at den bliver fundet, før den næste må tage. Den voksne igangsætter desuden leg i legekøkkenet og er på sidelinjen og hjælper børnene til at skiftes og dele. Efter en periode med disse formiddagsgrupper, observerer pædagogen bl.a. tre af børnene i en selvinitieret leg, hvor de leger med en bilbane, og det ene barn efter endt tur, giver bilen til det andet barn og siger: "Din tur!" hvorefter det andet barn kører med bilen, giver den til det tredje barn og siger: "Nu er det din tur!" Dette barn tager tur og giver bilen til det første barn, og sådan fortsætter de.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Læringsmiljøet skal understøtte børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. De pædagogiske medarbejdere er sproglige rollemodeller for børnene, og børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Furesø Kommune har et prioriteret indsatsområde³:

- Børnenes sproglige udvikling; målet er at børn, der ved 3-årsvurderingen havde behov for fokuseret eller særlig sprogindsats, er det mere end halvdelen, der ved sprogvurderingen før skolestart, alene har brug for en generel sprogindsats.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

I Åkandens læringsmiljø er der tid og plads til dialogen mellem børn og voksne. Det gælder i alle dele af dagligdagen i institutionen, både i rutinerne, i aktiviteterne og i børnemiljøet. F.eks. har vi stor opmærksomhed på at gøre plads til samtale, når vi læser bøger eller spiller spil sammen med børnene. Gennem dagen er det også prioriteret højt at gribe det børnene siger og fortsætte en dialog ud fra deres udsagn.

I vores kommunikation med forældrene vægter vi dialogen om hvad barnet har oplevet i den tid, barnet ikke har været i Åkanden. Det er godt at vide hvad børnene har oplevet eller er optaget af, så vi kan tale ind i det, og få børnene til at tale om det der optager dem. Samtidig er det godt for forældrene at få at vide hvad barnet er optaget af her i Åkanden, og hvad vi er i gang med. Vi inspirerer også til kommunikation ved f.eks. at hænge billeder, eller sider fra bøger op på væggen, som kan være med til at starte en samtale.

³ Se kvalitetsrapport Dagtilbud 2016-2017

Eksempel: Tre børn sidder ved et bord i vuggestuen, sammen med en pædagog. "Billedlotteri" siger det ene barn, hvorefter pædagogen tager billedlotteriet frem. Børnene skiftes til at tage en brik, og den voksne opfordrer til at barnet skal sige "hvem har en bil (osv.)?" når der tages en brik. Er der billeder børnene ikke kender, siger pædagogen ordet for barnet. Ole tager en brik med en is på, og spørger hvem der har den. Sofie siger glad "Mig!" og fortæller bagefter: "Mig is hjemme." "Du har fået is derhjemme?" gentager pædagogen. "Også mig." siger Ole. "Og det har du også." siger pædagogen, og siger, henvendt til Sofie: "Ole har også fået is derhjemme, ligesom dig Sofie." Efter lidt snak om is, fortsætter spillet.

Vi arbejder struktureret med at stimulere barnets sproglige udvikling. Vi sætter ord på hvad barnet laver og på hvad vi selv gør. Vi pludrer med det lille barn ved bleskift. I samlingerne og ved frokosten taler vi om hvad det enkelte barn har oplevet i weekenden eller på en tur med bedsteforældre. Barnet fortæller med fagter, mimik og sprog, hvad det har oplevet og de andre spørger ind eller fortæller selv om noget de har oplevet. De øver sig i vente til det bliver deres tur, nogle børn rækker endda hånden i vejret for at være sikker på at blive hørt. Alle børn kommer på denne måde til at øve sig i at reflektere over de stillede spørgsmål og kommunikere i en gruppe. Vi arbejder fortrinsvis i mindre grupper, som giver plads til at alle børn kan komme til orde.

Nogle børn kan have svært ved at udtale bestemte lyde eller visse ord og her understøtter vi børnene ved at øve rim og remser, har dialogisk læsning, hvor pædagogen læser højt og sammen med børnene genfortæller historien. Vi arbejder bevidst med "De fem turtagninger", hvor vi prøver at opretholde samtalen med barnet, ved at stille konkrete spørgsmål i samtalen, således der kan opstå en længere dialog. I kommunikationen med børnene øver vi os hele tiden i at gå bag ved børnene, ved siden af og foran dem i forhold til at udvikle deres sprog i relationer med det enkelte barn og fællesskabet af børn.

Eksempel: Bertram på 4,5 år stammer når han bliver udfordret eller begejstret. Voksne lytter tålmodigt og er opmærksomme på hvad han siger. De andre børn lærer også, at de skal vente på at det bliver deres tur, uden at afbryde ham. Under spisning, morgensamling og andre fællesskaber prøver de voksne at skabe langsomt taletempo i gruppen for at give ro til barnet. Bertram sidder ved et bord sammen med 4 andre børn, og den voksne prøver at skabe et roligt miljø. Bertram begynder at fortælle om en oplevelse han har haft i weekenden i Zoologisk have. Han stammer særlig meget og bliver udfordret sprogligt, når han bliver afbrudt af de andre børn. Når et barn afbryder Bertram, siger den voksne: "Bertram er ikke færdig med at tale, du skal vente på din tur" og det gør barnet, så Bertram kan få fortalt om sin tur i Zoologisk have.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

I Åkanden har vi fokus på at børnene bliver fortrolige med deres krop. Børnene får mulighed for at opleve glæden ved at bevæge sig, og de får mulighed for at bruge alle deres sanser i så mange forskellige læringsmiljøer som muligt.

Stuerne og alrummet i vuggestuen er indrettet så der er plads til bevægelse. Vi har i vuggestuen meget fokus på sang og rytmik og generel motorisk udfoldelse bl.a. i vores alrum. Vi synger dagligt sange med tilhørende fagter, som børnene hurtigt lærer. I disse situationer kan de spejle sig og begejstres sammen og derved opleve en stor fællesskabsfølelse. Vi har ugentligt rytmik med dans og sang på gulvet. Alrummet bruger vi til at øve motorik hvor vi laver baner af bobles og sansebrikker som børnene kan kravle på.

I børnehaven går vi i skoven flere gange om ugen, på fodboldbanen samt bruger lokalområdets legepladser og vores egen legeplads. Alle disse steder kan børnene få pulsen op og udforske balancen.

Vi prioriterer at komme ud i naturen i alt slags vejr. I skoven bevæger vi os væk fra stierne og ind hvor terræn og underlag varierer. Både for vuggestuebørn og børnehavebørn, er det en forhindringsbane i sig selv, når man skal gå/kravle over stammer, gå på line, hoppe fra tue til tue

eller kravle i træer. Vi går tæt på naturen ved at røre og f.eks. lege en bladkamp med nedfaldne blade. Vi dufter, lytter, smager, eller er bare til stede ved at ligge og kigge op.

På begge legepladser har vi små smagshaver med f.eks. tomater, jordbær, majs, kartofler og rødbeder mm. Børnene deltager meget gerne i årets processer mht. til spiring, udplantning og høstning af afgrøderne. Børnene får lov til at bruge deres sanser på mange måder, ved at have hænderne i forskellige ting. Det kan f.eks. være leg med kartoffelmel, modellervoks, lege med dej eller bage.

Vi er altid opmærksomme på, at ikke alle børn har mod på at deltage den første gang, de bliver præsenteret for en leg, her prøver vi, og måske sammen med et andet barn, at motivere det forbeholdne barn på en positiv måde til at deltage. Vi tager altid udgangspunkt i at hjælpe barnet ud fra dets individuelle behov.

Eksempel: Bo er en stille dreng i vuggestuen, med begrænset sprog. Han tager sjældent del i fællesskabet og skal støttes til samspil med de andre børn. Pædagogen sidder med 4 børn på gulvet. Bo sætter sig ned uden for rundkredsen. Han kigger ud ad vinduet og ser en bog i vindueskarmen. Han rejser sig og går over til bogen. Pædagogen tager en kurv frem med rekvisitter og tager nogle rasleæg op. Bo kigger på pædagogen og får øje på rasleægget. Han smiler og kommer over og sætter sig ved siden af de andre børn i rundkredsen. Pædagogen rækker ham et rasleæg og han griner, da han tager imod det. Han putter straks ægget ind under buksebenet. "skal vi gemme ægget under buksebenet, Bo?" siger pædagogen. "Jaaaaa!" siger Bo. De andre børn gemmer også deres æg under buksebenet.

Eksempel: Børnehaven går ned på fodboldbanen for at starte Hoppeline projektet op. Pædagogen samler børnene i en rundkreds og starter fortællingen om mariehønen, som om lidt fortæller en historie, hvor børnene sammen med mariehønen skal udføre nogle fysiske opgaver. Noah lytter interesseret og observerer hvad de andre børn gør i starten af opgaveløsningen. Fordi Noah får lov til at observere først, får han mod på stille og roligt at gå i gang med at deltage. De følgende dage går han i gang med at deltage med det samme, og fortæller både til sine kammerater og derhjemme om hvad han har lavet til Hoppeline projektet denne dag, og viser f.eks. hvordan en krabbe bevæger sig.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44 - 45)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Åkanden vægter livet i naturen højt, vi bruger skoven som et fast læringsrum. Vi taler med børnene om samspillet mellem mennesker, samfundet og naturen. Vi er alle rollemodeller som brugere og skal vise børnene hvad naturen kan tilbyde. Børnene skal lære, at vi værner om miljøet, planterne og dyrelivet og at vi skal bruge naturen hensynsfuldt. Børnene skal have kendskab til dyr, planter, vejret og årstiderne. Vi er ude i al slags vejr. Vi bruger ting fra naturen kreativt, grundfarver, former og tal. Vi har affaldssortering på stuerne og dialoger med børnene om i hvilken skraldespand tingene skal i. Vi deltager i skraldeindsamling samt besøger den lokale affaldsstation for at få undervisning i at passe på miljøet.

F.eks. kommer Lise i børnehaven med et stykke plastik, som hun har fundet på legepladsen. Pædagogen taler med Lise om at det ikke er godt for naturen, at sådan noget ligger og flyder. De taler om hvilken skraldespand plastikket skal i. Lidt senere kommer en samlet flok børn med en trillebør med skrald og plastik fundet på legepladsen. Pædagogen undersøger tingene sammen

med børnene og sammen får de en længere snak om, hvor godt det er, de har været opmærksomme på skraldet og har samlet det ind, så det ikke ligger og flyder.

Åkanden arbejder med et spireprojekt hvert forår. Børnene starter med at forspire nogle af de afgrøder, vi gerne vil høste senere på sommeren. Afgrøderne forspirer inde på stuerne eller startes op i vores drivhus. Børnene får på den måde indblik i hvordan de forskellige afgrøder ser ud fra frøstadiet til det færdige produkt og de får en oplevelse af hvordan maden kommer fra jord til bord. Børnene tager gennem processen ejerskab af projektet og er meget opmærksomme på planterne, de giver planterne vand og glæder sig til at høste/spise afgrøderne.

Eksempel: Et barn i vuggestuen får en plante med til "plantedag", som han er med til at grave ned i vuggestuens højbed. Planten vokser hurtigt, og der kommer en frugt på, som vokser sig større og større. Når børnene er på legepladsen, taler pædagogen med dem om hvad det mon er for en frugt, at det ligner en melon, og hvor stor og rund den er blevet. Da frugten har vokset sig meget stor, taler pædagogen med børnene om, at nu skal vi plukke "melon". Da "melon" skæres over, opdager pædagogen at det er en squash. Hun skærer stykker af squashen, og flere af børnene smager entusiastisk på frugten. I de følgende dage har pædagogen på skift en gruppe børn med inde på stuen, og skære squash ud, salte, skylle og sylte squashen i små glas, som de får med hjem. En forælder melder tilbage, at det var en stor succes som tilhører til leverpostejmadden.

Eksempel: Børnehaven er på tur i skoven. Janus, som er meget interesseret i dyr, finder en bille under sten og viser den til sine venner. De undersøger kroppen og tæller hvor mange ben billen har. Da de kommer tilbage i børnehaven, peger Egon på læringstavlen, som hænger i bålhuset og siger til Janus: "Se, der er den bille, som du fandt i skoven." Drengene spørger en voksen hvad billen spiser og hvor mange ben den har. Den voksne læser op fra læringstavlen og drengene løber hen og fortæller det til de andre børn der var med på turen.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Kultur og tradition i Åkanden er medvirkende til at styrke fællesskabsfølelsen, ansvarsfølelsen og trygheden. Vi skaber læringsmiljøer, som giver børnene mulighed for at afprøve og eksperimentere med forskellige udtryksformer. Vi har mange tilbagevendende traditioner som f.eks. overnatning for de store børn inden FFO start, alle højtider over hele året bliver markeret og arrangementer med deltagelse af forældrene og bedsteforældre. Vi tager på ture ud af huset til f.eks. teater, film på det lokale bibliotek eller en bondegårdstur, eller vi inviterer nogen, der optræder for os i Åkanden. F.eks. har vi en gang om året i samarbejde med to andre børnehaver besøg af en teatergruppe, der laver "Hatte teater", hvor skuespilleren fortæller en historie og inviterer børnene ind til at være en del af handlingen. Børnene får en hat på, som illustrerer hvilken karakter de er i historien. I denne sammenhæng stifter børnene bekendtskab med at stille sig op og optræde for både kendte og ukendte kammerater.

Eksempel: En pædagog sætter et forløb i gang, hvor børnene finder sten i skoven, som de hjemme på stuen maler og tegner ansigtsudtryk på (glad, sur, ked af det). Stenene lægges i en kasse på stuen. Den følgende dag til samling tager Johan en sten op fra kassen, hvorefter han til gruppen viser den følelse som stenen udtrykker. En voksen støtter Johan undervejs da han er en dreng som har svært ved at vise sine egne følelser. Johan oplever at de andre børn kan gætte hvilken følelse

han viser og bliver meget stolt. De følgende dage viser Johan lyst og gåpåmod til at prøve legen igen og vise andre følelser.

Børnene møder mange forskellige fællesskaber i løbet af dagen og ugen i Åkanden. Både det lille fællesskab, hvor de leger med deres bedste ven og det lidt større fællesskab, hvor 4-5 børn leger sammen. Ved den daglige samling er det hele gruppen på stuen, der er samlet, og til fredagssamling er vuggestue og børnehave sammen om sang, musik og rytmik.

I Åkanden er vi også optaget af at børn skal have mulighed for at lære forskellige udtryksformer. Vi har fokus på rytmik og sang, samt at lege med kreative materialer. F.eks. maler vi med colorline, acrylmaling, vi klipper, river, klistrer og laver tredimensionelle udtryk, ansigtsmaling, trylledej/modellervoks, karton/pap. Vi bruger forskellige medier, f.eks. foto og iPads og optager små sessioner med børnene, hvor de f.eks. leger "De tre bukke bruse" eller andre lege. De helt almindelige dannelsesopgaver har vi også fokus på, som f.eks. borddækning, børnene fortæller om maden, der skal til at spises og de hjælper hinanden ved bordene med at sende fadene rundt samt vente på tur. Undervejs i en temaperiode lægges fotos af arbejdsprocesser og produkter ud på AULA til forældrene.

Æstetisk arbejder vi med at hænge børnenes billeder pænt op i rammer. Vi har fokus på at indrette rummene æstetisk, vi har fokus på hvilke farver der anvendes til de forskellige legezoner, således, at farven er med til at signalere graden af aktivitetsniveau i legezone.

Eksempel: I Åkandens vuggestue har vi hvert år selvsåede solsikker i et af vores højbede. Pædagogen har taget udgangspunkt i disse solsikker som børnene har fulgt vokse hen over sommeren, og har planlagt et projekt om solsikker. Efter at have undersøgt og sanset solsikkerne, igangsætter pædagogen en styret proces, hvor børnene tegner med sprittusch og colorline maling. Pædagogen instruerer et barn ad gangen verbalt i at tegne en rund, herefter tegne blade og stilk på solsikken. Herefter får barnet brun maling og støttes verbalt i at male midten brun, det samme med gul maling til bladene og grøn maling til stilkene. Børnene får malet hver et billede, med hvert sit udtryk. Billederne gives en ramme, og hænges op, så børnene kan se og tale sammen om dem. Dagen efter siger Anton at han gerne vil male, og peger på colorline malingen. Han får en tusch og tegner, uden indblanding fra pædagogen, en rund figur, med "blade" på. Han beder om brun og gul farve, og får helt selv malet en fin solsikke.

Evalueringsskulturr

Dagtilbudslederen har ansvar for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Dokumentationen anvendes i løbende evalueringer, som led i en evalueringsskulturr, der udvikler og kvalificerer det pædagogiske læringsmiljø. Mindst hvert andet år evalueres den pædagogiske læreplan med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen offentliggøres. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Furesø Kommunes dagtilbud anvender **Læringsplatformen**, aktuelt i INFOBA, siden i AULA, som didaktisk redskab. Her planlægger, udvikler, dokumenterer og evaluerer de pædagogiske medarbejdere igangværende pædagogiske forløb og rutiner.

Furesø Kommune anvender KIDS, et redskab til Kvalitetsudvikling I Dagtilbud, KIDS ligger tæt op af det pædagogiske grundlag og de 12 mål der vedrører de 6 læreplanstemaer. KIDS indgår i det pædagogiske tilsyn og anvendes af dagtilbud til inspiration til udvikling af kvaliteten af deres pædagogiske praksis.

Løbende evaluering

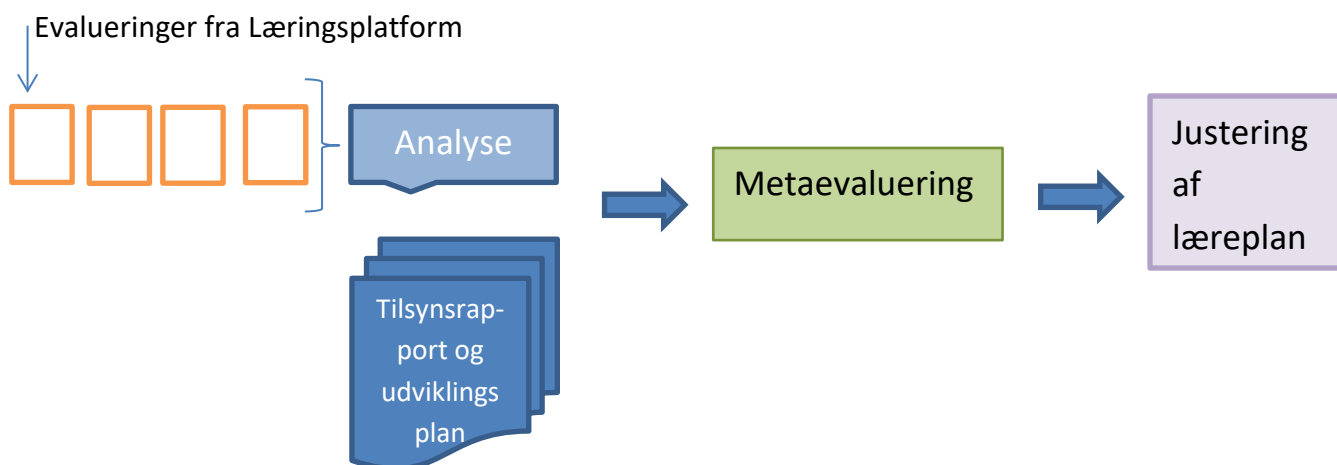
Læringsplatformen er den ramme vi indsamler data og dokumentation igennem og hvor vi kobler hverdagevalueringer med mere systematiske og systemiske evalueringer, de løbende evalueringer. Pædagogiske medarbejdere skal træffe mange vurderinger og beslutninger i løbet af en dag. Disse baserer sig på deres professionelle dømmekraft; en erfaringsbaseret fornemmelse for hvad der sker og hvad der er vigtigst. Der kan altid handles anderledes og refleksion over praksis er derfor central.

Evaluering af den pædagogiske læreplan hvert 2. år

Evalueringer fra Læringsplatformen, både fra hverdagen og de systematiske og systemiske evalueringer af det pædagogiske læringsmiljø indgår i evalueringen af den pædagogiske læreplan, der gennemføres hvert 2. år. Tilsynsrapport og den udviklingsplan som dagtilbuddet laver på baggrund af tilsynet, indgår sammen med evalueringer fra Læringsplatformen i metaevalueringen.

Evalueringen gennemføres af dagtilbudsleder, faglige fyrtårne og pædagogiske medarbejdere.

Denne evaluering tager form af en **metaevaluering**, en analyse og sammenfatning af evalueringer fra læringsplatformen og sætter fokus på en forståelse af sammenhængen mellem indsatser, kontekst og udbytte for børnene samt læring for de pædagogiske medarbejdere. Analysen skifter mellem den konkrete perspektiv og det generelle perspektiv på de forløb og rutiner der er gennemført i de forløbne to år. Teori og antagelser eller praksisteori bringes i spil i analyserne.

Analysen stiller spørgsmål som:

- Hvad er vi bliver nysgerrige på? Hvad vil vi vide mere om? Hvilke prøvehandlinger vil vi tage?
- Hvad har vi lært?
- Er der noget i vores læringsmiljø vi vil justere?
 - fysisk, relationelt, strukturelt/organisering,
 - i forhold til både pædagogiske forløb, rutiner eller børnekultur

Den viden om det pædagogiske læringsmiljø og om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse som analysen og metaevalueringen frembringer, danner afsæt for drøftelser om justering af den pædagogiske læreplan.

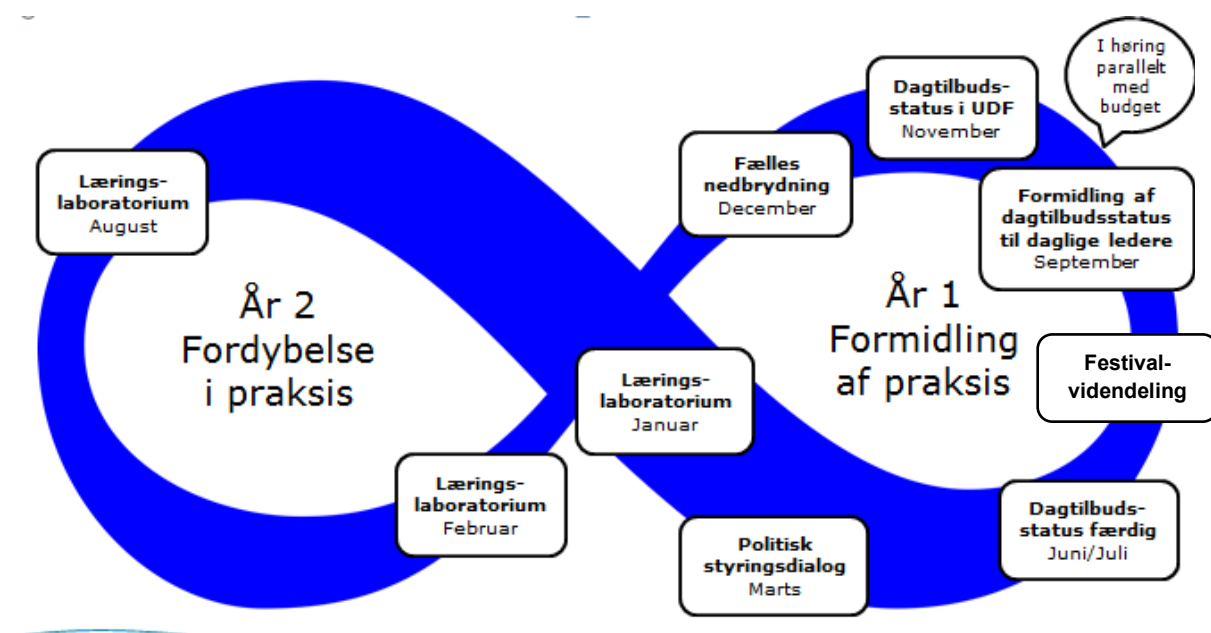
Inddragelse af forældrebestyrelsen omkring udarbejdelse; evaluering og opfølgning af den pædagogiske læreplan. I Furesø Kommune udarbejder dagtilbudsleder, faglige fyrtårne og pædagogiske medarbejdere et oplæg til forældrebestyrelsens medvirken til evalueringen af den pædagogiske læreplan hvert andet år.

Oplægget baserer sig på data fra Læringsplatformen, hvor udvalgte eksemplariske pædagogiske forløb og rutinesituationer, der både repræsenterer succesfulde forløb og forløb hvor der er udviklingsmuligheder, analyseres med henblik på en vurdering af det pædagogiske læringsmiljø. Eksemplerne dækker det pædagogiske grundlag og de tolv mål for de seks læreplanstemaer. På

baggrund af oplægget reflekterer og evaluerer forældrebestyrelsen den pædagogiske læreplan, herunder om der er principper for det pædagogiske læringsmiljø der ønskes justeret eller prioriteret.

På baggrund af forældrebestyrelsens refleksioner og evaluering, samt medarbejdernes evaluering, beslutter dagtilbudsleder og faglige fyrtårn justering af den pædagogiske læreplan.

”Læreplansløjfen” forbinder arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan, de pædagogiske tilsyn og formidlingen af det pædagogiske arbejde til bestyrelser, politikere og forvaltning:

Læringslaboratorier:

Furesø Kommune samler dagtilbudsledere og faglige fyrtårne fra alle kommunale og selvejende dagtilbud, ca. 4 gange om året til læringslaboratorier. Læringslaboratorier tilbyder læreprocesser, hvor eksisterende antagelser, som praksis hviler på undersøges og ændres, og hvor der udvikles en ny praksis i fællesskab, baseret på nye antagelser. I læringslaboratorier arbejdes der med at forandre, forbedre og innovere på fælles praksis. På læringslaboratorier arbejdes med videndeling, indhentning af ny viden og nye erfaringer, nye prøvehandlinger planlægges og der hentes inspiration fra de andre deltagerer. Laboratorierne veksler mellem debatter, sparring, refleksive teams og faglige input mv.

Forældrebestyrelser og politikere inddrages i dialoger om kvalitet i dagtilbud, som kan beskrives både som det ”tællende” og det ”fortællende”.

Hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø? Har vi behov for at udvikle vores evalueringskapacitet?

Åkanden arbejder hele tiden med at optimere evalueringskulturen. Vi dokumenterer og evaluerer det pædagogiske arbejde løbende på følgende møder; stuemøde, afdelingsmøder og pædagogmøder som holdes på tværs af afdelingerne samt på personalemøderne. På vores uddannelsesdag tages der altid afsæt i de pædagogiske erfaringer fra det foregående år til en videre udvikling af personalets pædagogiske faglighed. Vi har faste dagsordner til alle vores møder, som tager højde for at det pædagogiske personale og dagtilbudslederen sammen kan forholde sig reflektivt til hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, udvikling og dannelse.

PAF er en af de metoder vi bruger for at analysere en problematik omkring et barns trivsel. På mødet aftales det hvem der er ansvarlig for at skrive den individuelle lærerplan og hvem der har ansvar for at sætte pædagogiske tiltag i gang samt følge op på sagen og sikre en evaluering.

I forbindelse med samarbejds møder, hvor både forældre og andre faggrupper deltager, sikrer vi også en evaluering af det igangværende arbejde ved at vi sammen taler om hvordan det er gået siden sidst hjemme og i institutionen. Herefter træffer vi nye beslutninger for kommende indsatser på baggrund af vores ny erhvervede viden fra barnets to sfærer.

I det daglige er vi også nysgerrige på vores egen praksis og den vores kollegaer praktiserer. Vi har en aftale om at det er tilladt/vi skal spørge ind hos kollegaen hvis der er noget vi undres over. Det giver os muligheden for sammen at reflektere over en given handling, se på om den gav mening, er det en af dem vi kan være stolte af eller skal vi ændre lidt i handlingen fremover for at optimere barnets trivsel og udvikling på længere sigt. Det kan også være her vi får øje på at vi skal evaluere handlingen mere systematisk i et større forum, f.eks. på et af de ovennævnte møder.

Der er mange forskellige metoder til evaluering og Åkanden vil gerne afprøve disse metoder over tid, bl.a. vil vi i de kommende to år være opmærksomme på at få PEF implementeret i vores evalueringskultur. Vi vil være nysgerrige på hvilke metoder der giver mening i Åkanden og på lang sigt vil vi forsøge at beskrive afprøvningsne i lærerplanen ved de kommende evalueringer af den.

Åkanden er optaget af at dokumentere på så mange forskellige måder som muligt. Vigtigst for os er dog, at børn og forældre oplever at der leves et aktivt og inspirerende liv i Åkanden. Vi skriver hver uge til forældrene på AULA med beretninger om hvad de enkelte grupper har lavet i løbet af ugen, fortællingerne understøttes af billeder også sendt på AULA og hængt op i institutionen. Vi sender aktivitetsplaner ud til forældrene for det kommende halve år, som også er understøttet af

et årshjul, hvor forældrene kan læse alle aktiviteter og mødeafholdelser for det kommende år. Vi hænger op og viser hvad børnene laver omkring de forskellige temaer. Vi oplever at alle disse tiltag danner grobund for mange snakke i Åkanden og derhjemme. Madplaner sendes også til AULA, så der også er mulighed for at forældrene kan snakke/forberede børnene på den kommende uges mad til frokost.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vi forestiller os, at vi på vores uddannelsesdag en gang om året vil have fokus på at evaluere et særligt punkt i læreplanen, som f.eks. kan være relateret til et projekt, der har været arbejdet med i det forgangne år. Læreplanen vil også komme til at leve et aktivt liv i hverdagen i Åkanden, for alle medarbejdere vil være fortrolige med den og bringe den i spil i hverdagens aktiviteter og omsorgen for børnene for at sikre børnenes trivsel og udvikling. I den forbindelse vil der sikkert også opstå nogle situationer hvor vi må gribe fat i planen her og nu for at justere i den.

Links:

Furesø Kommunes Børne- og Ungepolitik

Fortsat fremgang for Furesø, Byrådet mål for 2019 - 2020

Vision for Center for Dagtilbud og Skole

Fælles læringssyn 0 – 18 år

Oplæg om dannesperspektiv til dannelsesrejsen

Styrket pædagogisk læreplan, rammer og indhold, EMU

FN's børnekonvention

Dagtilbudsloven